Analyysi

EKP julkaisee uutta kokeellista tilastotietoa kotitalouksien varallisuudesta

Tilastot | 16.02.2024 | Usva Topo

KIRJOITTAJA

Usva Topo
Ekonomisti

Euroopan keskuspankin julkaisema uusi kokeellinen tilasto – Hajotetut varallisuustilit kotitaloustyypeittäin (Distributional Wealth Accounts eli DWA) – kuvaa kotitalouksien varallisuuden jakautumista euroalueella.

Kokeellisen tilaston avulla euroalueen[1] kotitalouksien varojen ja velkojen jakautumisesta saadaan aiempaa ajankohtaisempaa tietoa, joka on linjassa rahoitustilinpidon tilastotietojen kanssa. Uusi kokeellinen tilasto julkaistaan neljännesvuosittain.

Kyseessä on EKP:n kokeellinen tilasto, joten aineiston laatuun tulee suhtautua varauksella. EKP:n

kokeelliset tilastot noudattavat muiden EKP:n tilastojen tapaan määriteltyjä laatukriteerejä, mutta eivät välttämättä kaikkia keskuspankin virallisten tilastojen laatukriteereitä. Mikro- ja makrodataa yhdistävällä kokeellisella DWA[2]-aineistolla voidaan kuitenkin seurata aiempaa useammin, miten kotitalouksien varallisuus- ja velkaantuminen kehittyy.

Kokeellisen DWA-tilaston tuottamisen taustalla on G-20-maiden suositus[3] kehittää vuoteen 2026 mennessä kotitalouksien tuloja, kulutusta, säästöjä ja varallisuutta koskevia indikaattoreita, jotka on yhdenmukaistettu kansantalouden tilinpidon vastaavien pääindikaattoreiden kanssa.

Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ) kehittää kokeellista DWA-tilastoa, joka yhdistää varallisuustutkimuksesta kotitalouskohtaiset tiedot makrotaloutta kuvaaviin rahoitustilinpidon tietoihin. DWA-tilaston tiedot ovat saatavilla erilaisille kotitalousryhmille nettovarallisuuskymmenyksittäin, asuntojen hallintaperustan ja ammattiaseman mukaan. Euroalueella varallisuustutkimus (Household Finance and Consumption Survey, HFCS) kerää tietoa kotitalouksien varallisuudesta ja velkaantumisesta, mutta tiedot kerätään ja julkaistaan vain joka kolmas vuosi. Euroopan keskuspankki huomioi aineiston suunnittelussa oman rahapolitiikan strategiansa, jossa pyritään systemaattisesti tarkastelemaan kotitalouksien varallisuus- ja velkaantumisjakaumien vuorovaikutusta EKP:n rahapolitiikan kanssa.

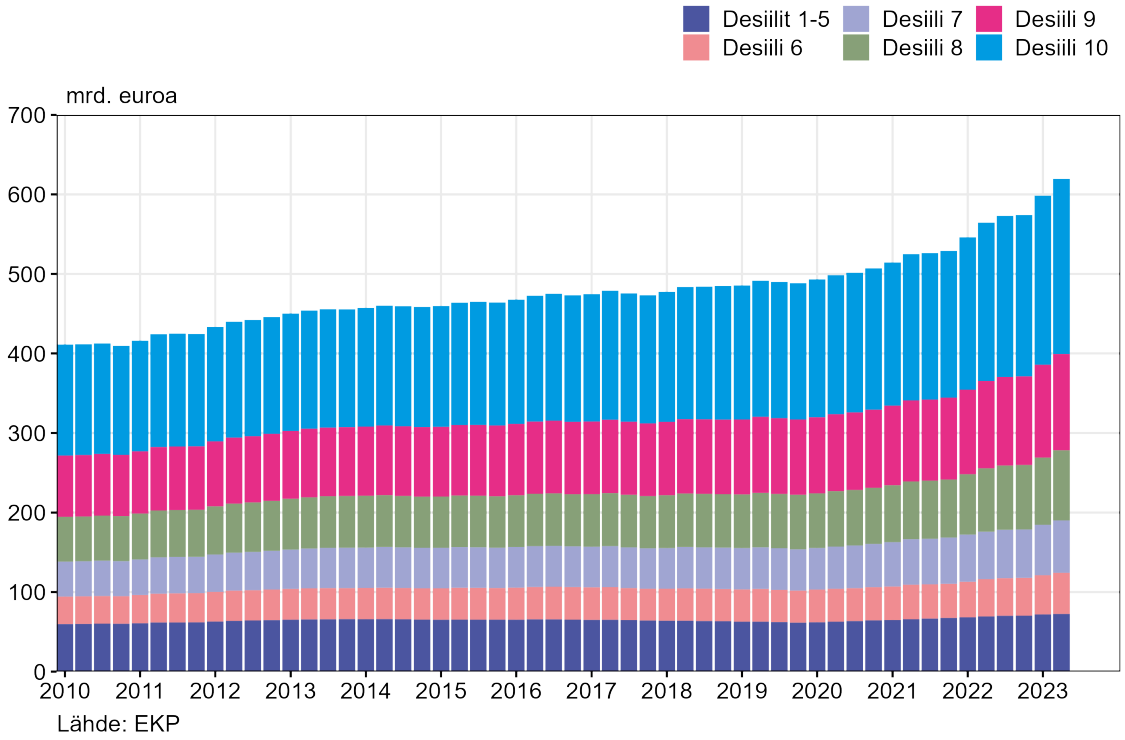
Kokeellisessa DWA-aineistossa neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan nettovarallisuudesta, bruttovarallisuudesta sekä bruttovelasta. Tietoja julkaistaan myös tarkempien alaryhmien mukaan, esimerkiksi kotitalouksien talletuksista, arvopaperisijoituksista, asuntovarallisuudesta ja kotitalouksien veloista.

Valtaosa kotitalouksien varallisuudesta on asuntovarallisuutta

Asuntovarallisuuden kasvu koskettaa Suomessa useampaa kotitaloutta kuin pörssinoteerattujen osakkeiden arvonnousu. Tämän voi nähdä kuvioista 1 ja 2, jotka perustuvat uuteen kokeelliseen DWA-tilastoon. Vaurain kymmenys kotitalouksista omistaa selvästi suurimman osan kotitalouksien omistamista pörssinoteeratuista osakkeista. Suomalaisten kotitalouksien nettovarallisuus oli yhteensä 913 mrd. euroa vuoden 2023 kesäkuun lopussa, mikä on 27 % prosenttia enemmän kuin viisi vuotta sitten vastaavana aikana. Nettovarallisuus kasvoi viidessä vuodessa 27 % omistusasunnoissa asuvilla kotitalouksilla. Niillä kotitalouksilla, jotka eivät asu omistusasunnossa, varallisuus kasvoi samalla aikavälillä 19 %. Suurin osa kotitalouksien varallisuudesta on asuntovarallisuutta.

Kuvio 1.

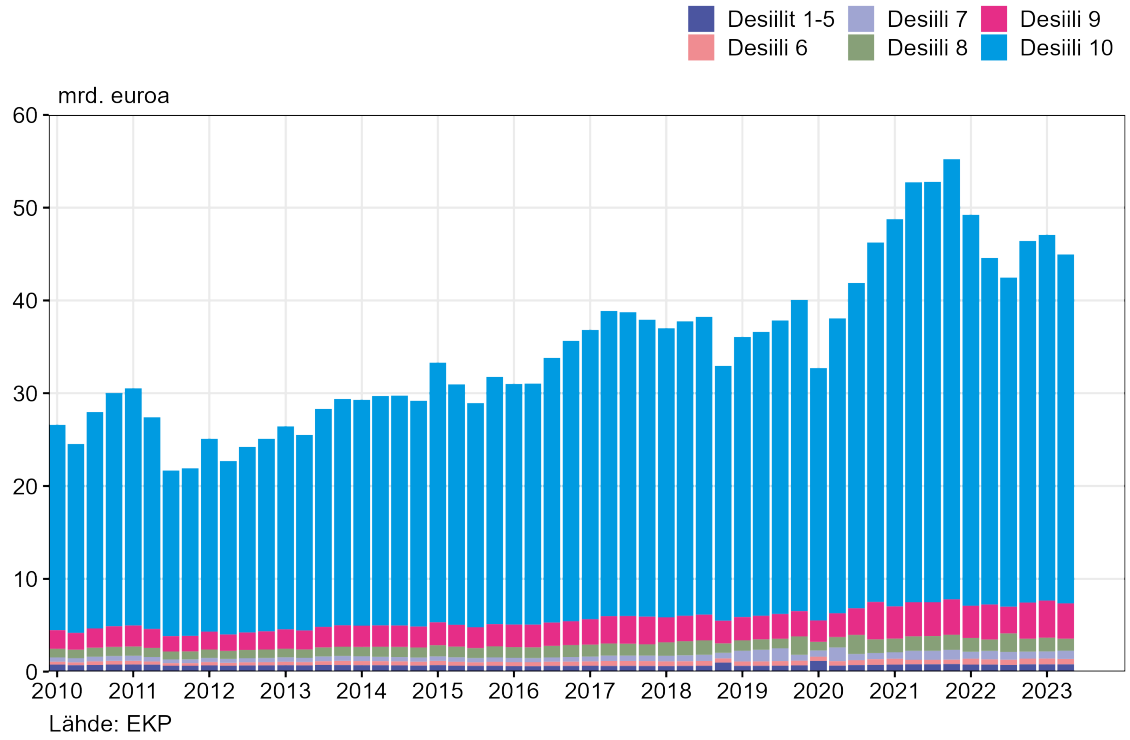
Kotitalouksien asuntovarallisuus Suomessa desiileittäin

Lähde: EKP

Kuvio 2.

Kotitalouksien omistamat listatut osakkeet Suomessa desiileittäin

Lähde: EKP

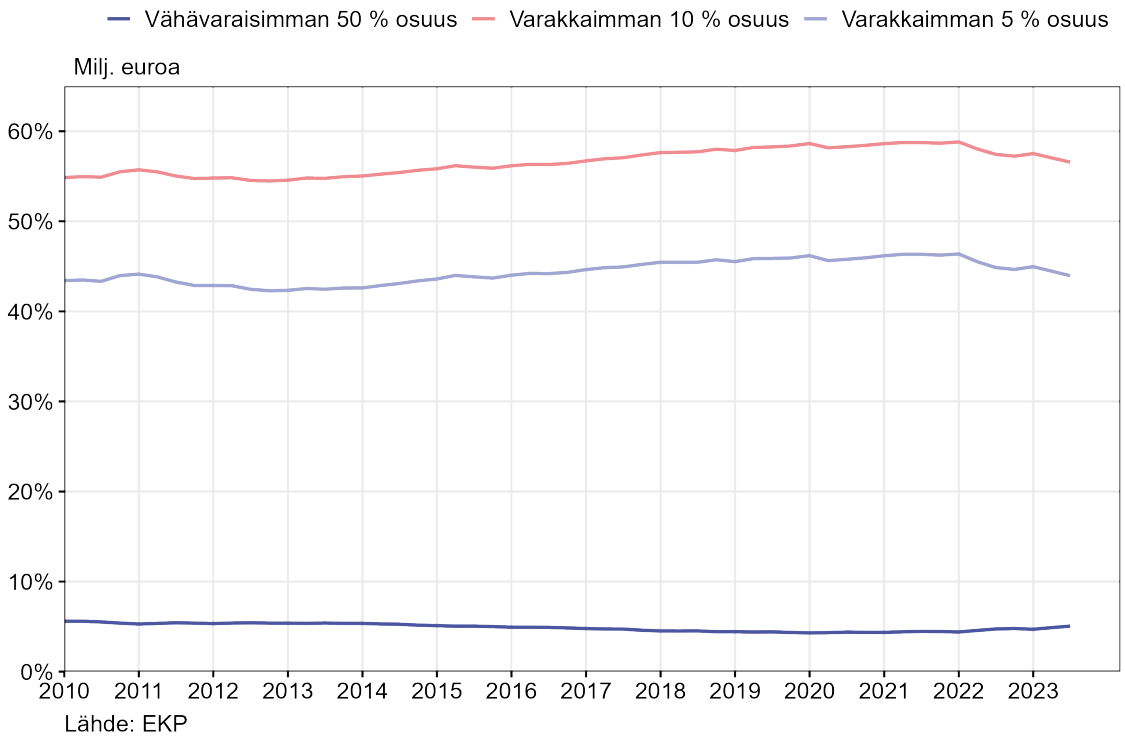
DWA-tilastossa on useita mittareita, jotka kuvaavat kotitalouksien varallisuuden ja velkojen jakautumista. Aineistossa on mukana tiedot nettovarallisuuden keskiarvolle, mediaanille sekä kotitalouksien velan ja varallisuuden suhdeluvulle nettovarallisuusryhmittäin. Lisäksi tilastossa julkaistaan, minkä osuuden varallisuudesta vaurain 5 % ja 10 % kotitalouksista omistaa. Vastaavasti osuus on laskettu vähävaraisimmalle 50 % kotitalouksista. Aineistossa on myös Gini-kerroin kotitalouksien nettovarallisuudesta.

Vaurain kymmenys kotitalouksista omistaa yli puolet varallisuudesta

Kokeellisen tilaston mukaan suomalaisista kotitalouksista vaurain 5 % omisti kesäkuun 2023 lopussa 44,0 % varallisuudesta ja vaurain kymmenys 56,6 % varallisuudesta (kuvio 3). Varallisuuserot eivät ole kasvaneet viidessä vuodessa, sillä tällä aikavälillä varakkaimman kymmenyksen osuus kotitalouksien varallisuudesta laski 1,1 prosenttiyksikköä. Kesäkuun 2023 lopussa vähävaraisin 50 % kotitalouksista omisti 5,1 %, mikä oli 0,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin viisi vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana.

Kuvio 3.

Osuus varallisuudesta Suomessa

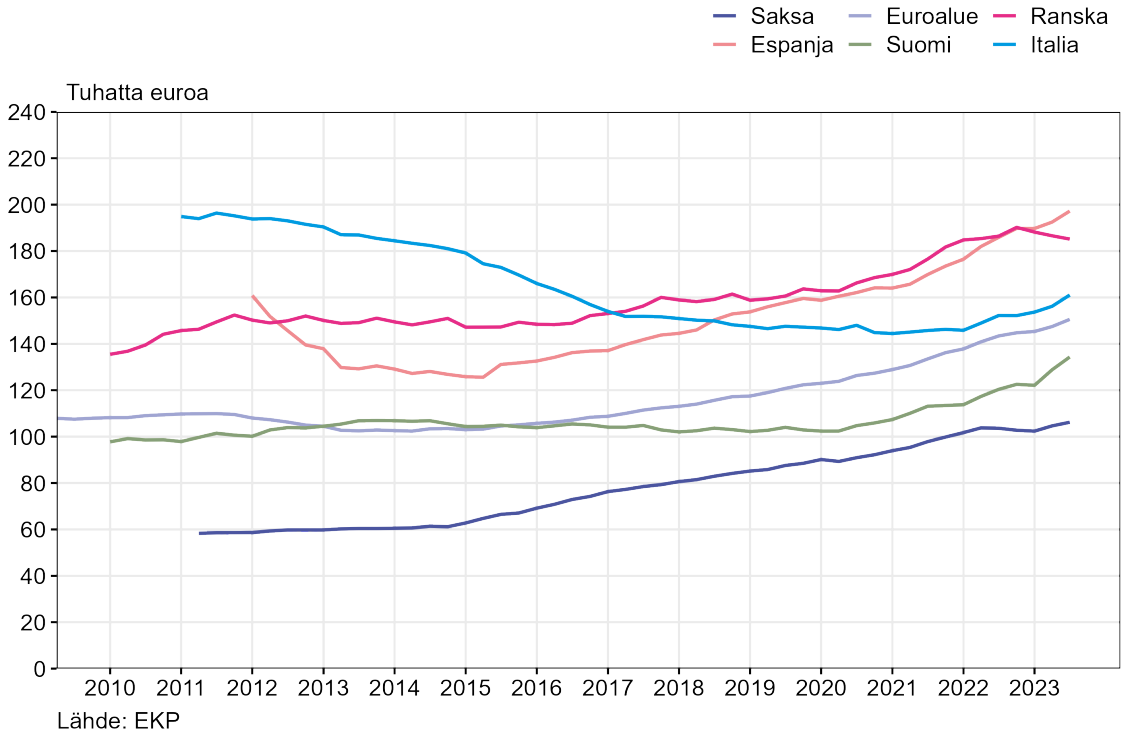
Omistusasuminen ja varallisuuden keskittyminen selittävät euromaiden välisiä eroja

Kesäkuun 2023 lopussa suomalaisten kotitalouksien varallisuuden mediaani oli 134 000 euroa (kuvio 4) ja keskiarvo 322 000 euroa. Suomalaisten varallisuus oli matalammalla tasolla kuin euroalueella, jossa mediaani oli 151 000 euroa ja keskiarvo 385 000 euroa. Suurin mediaani kuvion 4 maista oli Espanjalla, jossa mediaani oli 197 000 euroa ja pienin Saksalla (106 000 euroa). Saksassa vuokralla asuminen on yleisempää kuin muualla euromaissa, jolloin harvemmalle kotitaloudelle kertyy asuntovarallisuutta. Esimerkiksi Espanjassa omistusasunnoissa asuvien osuus on 76 % ja Italiassa 74 % kotitalouksista. Suomessa osuus on hieman pienempi eli noin 70 % ja Saksassa vain 47 %. Varallisuus on Suomessa ja Saksassa keskittynyt voimakkaammin varakkaimmille kotitalouksille kuin muualla euroalueella, mikä osaltaan selittää pienempää mediaania. Espanjassa ja Italiassa kotitalouksissa on keskimäärin enemmän aikuisia jäseniä[4] ja nuorten aikuisten muodostamia kotitalouksia on suhteessa vähemmän kuin Suomessa ja Saksassa. Nämä ominaisuudet Espanjan ja Italian kotitalouksissa liittyvät yleensä korkeampaan varallisuustasoon kotitaloutta kohden[5]. Vuonna 2022 Espanjassa ja Italiassa nuoret aikuiset

muuttavat pois vanhempiensa kodista keskimäärin vasta noin 30 vuoden ikäisenä, kun taas Suomessa nuoret muuttavat lapsuudenkodista keskimäärin jo noin 21-vuotiaana[6].

Kuvio 4.

Kotitalouksien varallisuuden mediaani

Lähde: EKP

DWA:sta ja sen laatimiseen käytetystä metodologiasta tarkemmat tiedot ovat saatavilla EKP:n sivulla[7]. Aineistoa päivitetään neljännesvuosittain viisi kuukautta vuosineljänneksen päätyttyä, eli esimerkiksi viimeisen vuosineljänneksen loka–joulukuun 2023 tiedot julkaistaan toukokuussa. Varallisuustutkimuksen uudet tulokset voivat aiheuttaa korjauksia aineistoon myös jälkikäteen.

Viitteet

1. Pl. Kroatia. ↑
2. Aineisto saatavilla EKP:n sivuilla: https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/DWA/data-information. ↑
3. G20 Data Gaps Iniative (DGI). Lisätietoa: https://www.imf.org/en/News/Seminars/Conferences/g20-data-gaps-initiative. ↑
4. Laskettu Eurostatin vuoden 2022 tiedoista. Suomessa vähintään kahden aikuisen muodostamien kotitalouksien osuus kaikista kotitalouksista oli 47,3 %, Saksassa 55,2 %, ↑

Espanjassa 69,7 % ja Italiassa 59,5 %. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_lvph02__custom_9301047/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=9bf29fdf-ae9a-4248-89d2-eb368253931d.

5. Portugalin keskuspankin artikkelissa tehdään sama havainto Portugalin osalta ja korostetaan omistusasumisen yhteyttä kotitalouksien varallisuuteen: https://www.bportugal.pt/sites/default/files/anexos/papers/re202114_en.pdf. ↑
6. Tietoa asumisesta tarkemmin: https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/housing-2023#how-we-live. ↑
7. Metodologia: https://data.ecb.europa.eu/sites/default/files/2024-01/DWA%20Methodological%20note.pdf. ↑

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

kotitaloudet, rahoitustilinpito, varallisuus, varallisuuserot, varallisuustutkimus, velat